

سومین همایش ملی گردشگری، جغرافیا و محیط زیست پایدار

همدان ۱۷ اردیبهشت ۱۳۹۴

روستای باستانی زنجیران (zanjiran) و قابلیت های ژئو توریستی در استان مرکزی

نویسنده اول : محمد زنجیرانی فرا هانی کارشناس ارشد علوم جغرافیا شاغل در اداره کل آموزش و پرورش استان مرکزی

پست الکترونیکی: mohamadzanJirani@yahoo.com

نویسنده دوم: فرزانه نوروزی کارشناس ارشد / شاغل در اداره کل آموزش و پرورش استان مرکزی

پست الکترونیکی: f.noorouzi@yahoo.com

چکیده:

در راستای سیاست ها و هدف های دولت در برنامه ریزی های اجتماعی ، فرهنگی و مذهبی و توسعه اقتصادی و نیرومند کردن بخش گردشگری و توسعه مراکز توریستی در سطح منطقه ای ، ملی و بین المللی در جهت ایجاد اشتغال ، درآمدهای اقتصادی و به عنوان جایگزین نفت و گاز اهمیت پیدا کرده است .

ایران نیز همانند سایر کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه ناچار است گردشگری را در اولویت قرار داده تا بتواند از تک محصولی بودن و فشارهای بین المللی از نظر اقتصادی نجات پیدا کند و در مسیر پیشرفت همگانی گام بردارد . روستای زنجیران که ساکنین اولیه آن را مادها تشکیل میداده که قدمت آن بالای 3500 سال است و همچنین آثار بجا مانده و قبرستان های قدیمی زرتشت و همچنین قبرستان های کشف شده در سایر نقاط روستانشان از قدمت باستانی آن دارد. همچنین امامزاده سنگی ثبت شده مربوط به ایلخانیان نیز قدمت روستا را به اثبات می رساند .

روستای زنجیران را کوههای کم ارتفاع که به صورت سلسله مراتب و زنجیروار آنرا احاطه نموده است و دارای آب و هوای معتدل و مفرح بوده که هر گردشگری را به خود جذب می نماید . کوهها و تپه هایی که روستا را در محاصره خود دارند اغلب هرمی شکل خاکستری و اشکال آن شبیه اهرام ثلاثه مصر است .

چیزی است که در مورد کوهها و تپه های وفس نیز صدق میکند. تفاوت کوههای روستای زنجیران با وفس در این است که جنس کوههای وفس شدیداً آهکی است ولی کوههای روستای زنجیران از نوع رسو بی و آهکی و گدازه های مایل به سیاه است . روستای زنجیران دارای آب و هوای مفرح و دلچسب ، چشم انداز ها و چشمه های طبیعی که دارای آب گوارا بوده که باغات را مشروب می سازد. ۸ چشمه در روستا وجود دارد که اهالی مشترکاً از آن جهت باغات و کشاورزی استفاده می نمایند و رودخانه ای در قسمت جنوبی روستا وجود دارد که فصلی بوده و گاهی در زمان هایی که نزولات جوی بسیار است بصورت زاینده است که کشاورزان در قسمت پایین دست به کشت حبوبات و غیره اقدام می نمایند . درختان قدیمی و کهن سال که قدمت برخی از آنها به 400 سال می رسد وضعیت تکنونیک و زمین ساخت روستای زنجیران جزء تکنو نیک منطقه قدیمی وفس است که در طول دوران های زمین شناسی با تغییرات اقلیمی کوتاه تر ایران سبب ایجاد زمین ریخت های قابل توجه در منطقه شده است .

سومین همایش ملی گردشگری، جغرافیا و محیط زیست پایدار

همدان ۱۷ اردیبهشت ۱۳۹۴

لایه های آهکی و رسوبی که به مرور زمان فرسایش پیدا کرده است و با ضخامت کم بر روی هم انباشته شده که ضخامت آنها حدودا 16 الی 40 سانتی متر بر روی هم قرار دارند و گاهی مخروط افکنه هایی ایجاد نموده که بر روی این مخروطه افکنه ها باغات دیم بصورت انبوه ایجاد گردیده است .

کشاورزی نیز بصورت دیمی و آبی بر روی همین مخروط افکنه ها که دارای خاک بسیار حاصلخیز و بعضا چرنوزیومی است انجام می شود و زنجیران که بخشی از زمین ریخت و زمین شناسی منطقه وفس است که دوران سوم زمین شناسی شکل گرفته است و در قسمت جنوبی منطقه وفس بخش کوچکی که زنجیران هم بخشی از آن است . شکل و بافت زمین شناسی بصورت گدازه های مایل به سیاه رنگ است . (پایگاه اینترنتی علوم و داده های زمین)

با توجه به شرایط زمین شناسی منطقه وفس به همراه خرد شدن و بالا آمدن که نهایتا منجر به تشکیل لندفرم هایی شده که به صورت هرم سیاه رنگی بر خلاف وفس که سفید هستند تشکیل شده که به اهرام ثلاثه شباهت دارد که قابل توجه گردشگران و علاقمندان به طبیعت گردی است که تصاویر نمایانگر موضوع می باشد .

در این تحقیق از مطالعات کتابخانه ای پژوهش میدانی و طبیعت روستای زنجیران به عنوان روستای ژئو توریستی بررسی شده است.

کلید واژه : لندفرم ، هرمی شکل ، مخروط افکنه ، کواترنر ، زنجیران، زمین ریخت، سو ق الجیشی

مقدمه

زنجیران نام روستایی است که در قسمت شمال غربی جغرافیای سیاسی شهرستان فراهان قرار دارد و از نظر حوزه آبریزی نیز مربوط به همین شهرستان می باشد و از نظر زمین ریخت و زمین شناسی مربوط به منطقه وفس است.

روستای زنجیران با قدمت 3500 سال مربوط به دوران قبل از مادها بوده که در دوره های بعدی ساکنین آن زرتشتی بوده و قبرستان باستانی به حدود یک هکتار موء ید آن است و در ضمن آثار بدست آمده و سفال های پراکنده بر روی تپه ها نشان از قدمت تاریخی کهن این روستاست و امامزاده شهسوار که بصورت سنگی دوران ایلخانی در ایران بنای بی نظیر بوده که هم اکنون تخریب و بنای جدید به شیوه نوین احداث گردیده است ..

محوطه کوهستانی ، دشت ها و جلگه ها و رودخانه ها در مجموع از نظر زمین ریخت و زمین شناسی مربوط به منطقه وفس و در زون ایران مرکزی و در زون اورمیه و آرات واقع شده است اما روستای زنجیران به زبان ترکی و لهجه همدانی صحبت می کنند .

روستای زنجیران قبلا پرجمعیت بوده و سپس جمعیت آن کاهش پیدا کرده است و علت کاهش جمعیت بن بست بودن از نظر راه ارتباطی که منجر به مهاجرت 70% اهالی به قم ، اراک و تهران شده است .